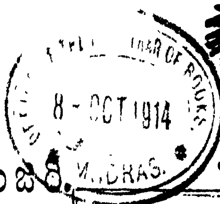
శ్రీ

కైవల్యమంజరి.

అను

(సాధన చతుష్టయము)

చిత్తూరు డిస్ట్రిక్టు కోర్టు ప్లీడర్

పి. సీతాపతయ్య

గారిచే

విరచితము.

CHITTOOR

Printed by

M. RAMANUJA CHARIAR

At the Victoria Jubilee Press

1—9—1914.

రు. 0—4—0 అణా.

శ్రీ కైవల్యమంజరి.

శ్రీరామభద్రుని జిద్రూపఘనుని
దక్షిణామూర్తి నిధర్మస్వరూపు
నిశ్చలభక్తితో నెమ్మదినిలిపి
శ్రీగురుదేవుని జేమొత్తి మ్రొక్కి
బాలురకైనను బాగుగాఁ దెలియఁ
గైవల్యమార్గంబుఁ గాన్పింతు నిందు.
చిన్నప్రాయమునాఁడె చిత్తంబునందుఁ
జిన్మయానందము నిజకౌంగఁ జేర్చి
మోక్షంబుఁ గోరుచు మూఁడింటిమాని
సద్వర్తనంబున సార్వకాలంబు
మెలఁకువతో భువి మెలఁగంగవలయు.
లేకున్న మోక్షంబు లేదనవలయు.
బహుజన్మసుకృతంపుపంట సద్గురుని
కడగంటిచూపులఁ గంటయూ వెనకౌ
కైవల్యమఱ లేకఁ గనుట సిద్ధంబు.
గురుకృపయిచ్చిన గొప్పమార్గమున
నడవనేర్పలవడు నరునకు సుమ్ము.
కాకున్న వానికిఁ గష్టంబు మెండు
కైవల్యపక్షమునఁ గాలిడనిచ్చ
గలదే నిమిత్రుఁడా కరుణతో గురుఁడు
చెప్పెడుమాటలఁ జెవియొగ్గి వినుము
వినినంతె చాలము విన్నదియెల్ల
మఱవకనుష్ఠిందిమన్ననఁ గనుము
మెప్పుమాటలచేత మేలురాఁబోమ
బయమిచ్చు నెయ్యోడఁ జకౌనినడత

నడత లేకున్న నునరుఁడౌనె వాఁడు.
ఆఁకలియారు నేయన్నంబుఁ జూడఁ
జేసాచి భుజియింపఁ జెల్లును గాని.
గురుఁడుపదేశించు గుప్త వాక్యముల
నొక్కొక్క మాటయు నొక్కొక్క గుఱియు
జతనంబుతోఁ గని సాధింపవలయు
నేమఱుపాటొంద నెన్నండు రాదు
చెప్పినమాటలఁ జెప్పఁడు గురుఁడు
మాటిమాటికిఁ గాన మాంద్యంబు విడుము.
కైవల్యపథమున గట్టిగా నడవ
సాధనంబులు నాల్గు సవరింపవలయు
సువివేక వైరాగ్య శుద్ధవర్తనలు
ప్రీతియు నమరు పెద్దలు వీని
వివరింతు శ్రద్ధతో వినవయ్య నీవు.
సత్పథంబునఁ బోవ సమకట్టితేని
మొదట వివేకంబు మొలకెత్తవలయు.
నిఖిలంబులోపల నిత్యంబు లివియు
నిత్యంబు లివి గావు నిశ్చయంబనెడి
మతి వివేకము సుష్ఠుమాన్య చరిత్ర.
వినుమింతె యనరాదు విశ్వంబునందు
బహువిధంబుల దీని భావింపవలయు
మార్గంబుఁ జొచ్చిన మనుజుఁడు దీని
నొక్కొక్క వేళను నొక్కొక్క చోట
సర్వంబునందును సాధింపవలయు
సాధింపఁదగినట్టి సర్వకార్యములు
దీనియందునె గల్గు తెల్వితోఁ జూడ
మర్త్యమియ్యది చూచి మార్గంబుఁ జొరుము.

తెలియనివారలుతీపగునంచు
ధనధాన్యములఁగోరిధర్మంబువిడిచి
పలుతెఱంగులఁబాటుపడియెదరకట.
ధనముప్రాభవమునుదమవెంటరావు
నిత్యంబులనరాదునిఖిలసంపదలు
గొప్పసంపదకంటెగొప్పదిసుమ్ము
నిత్యవస్తువుదానినెఱిఁగోరువాఁడు
సంపదల్ గోరునేస్వాంతంబునందు.

జ్ఞానంబుకల్మినిజ్ఞానంబులేమి
జాతులురెండయ్యెజనసమూహమున
వేఱొక్కజాతియువిశ్వంబులోనఁ
బరికింపఁగారాదుభావంబునందు.
జ్ఞానంబెముఖ్యంబుజగతినెల్లెడల
నేదేశమైనను నేమతంబైనఁ
దెలివియొక్కటిగల్గఁదేజంబుగలుగు.
పరమేశుసంకల్పపద్ధతినెఱిఁగి
వర్తించుటదిసుమావాటవమా తెలివి.
సర్వంబునియతితోసాగించుప్రభువు
అదివికాసముదానినఁసిననరుఁడు
మోదంబుఁగూర్చుడుముక్తిమార్గమున
సంతోషమునఁదానుచరియింపఁబూను
దైవంబెగతియనితలఁచువాఁడు
మలినమొక్కింతయుమనసునలేక
పుణ్యంబుఁగాపించుఁబూనిక్కతోవాఁడు
పాపంబుదప్పులఁబాఱంగఁదోలు
పరులమేలునువాంఛభావింపఁజొచ్చు
తనలాభమింతైనదలఁపఁడువాఁడు.

మంచి వారెల్లరు మన వారుసుమ్ము
పున్నెంపుఁద్రోవను బోయెడి వాఁడు
మాలఁడైనను వాఁడు మన వాఁడుసుమ్ము
మఱి బౌద్ధుఁడైనను మన వాఁడుసుమ్ము
దేశంబు మతమును దిరముగావయ్య
పరమేశు మార్గంబు పట్టిన వాఁడు
భువిలోనఁ దానిప్డు పుట్టిన పనియుఁ
జేయంగ వలసిన చెయ్వుల నెఱిఁగి
చక్కగా వానిని సాధింపఁబూను.
తమపని నెఱుఁగరు తక్కిన వారు
తెలివి తేటలు లేక తిరుగుచున్నారు.
మది నెంచ నొక్కటే మనుజులందఱును
దైవసంకల్పంబె తర్కించి చూడఁ
బథ్యంబుగా నేర్పుఁ బ్రజలకెల్లరకు.
తత్వమియ్యది దీనిఁ దలపోయ లేక
తమ కింపులగు నంచు దర్పంబు మీఱఁ
దప్పుత్రోవలఁ ద్రొక్కి తారాడుచుండ్రు
నిత్యపదార్థంబు నెమకరు వారు
నిత్యంబుగా నిది నెమ్మిఁ గోరెదరు.
జ్ఞానమిట్టగు దీని సవరించుదాఁక
నిత్యపదార్థంబె నెఱిఁగోరుదాఁక
దేవుని దెసఁ జూడ్కిఁ ద్రిప్పునందాఁక
మోక్షంబు నరునకు ముమ్మాఱుసున్న.
స్థిరముగా నీ తెల్వి సిద్ధించినపుడె
యన్ని కార్యంబుల నన్ని వేళలను
దారతమ్యంబులఁ దప్పక చూచి
తప్పొప్పులకు వాసి తర్కింపవలయు

ముఖ్యంబముఖ్యంబు మొగిఁజూడవలయు
నిజమునబద్ధంబు నెఱుకంగవలయు
యుక్తమయుక్తంబునూహింపవలయు
తనమేలుగోరక దానునిభంగి
పరహితంబెప్పుడుఁబరికింపవలయు.
వసుధలోనీపట్టువర్తింపవయ్య.
గురువాక్యములయందుఁ గౌరవంబుంచి
సన్మార్గమునఁబూనిచరియించువారు
సత్యంబెవ్రతముగా సాధించువారు
తలకువచ్చిననైనఁదప్పులఁబోరు.
తప్పొప్పులెఱుఁగుచుధర్మంబుఁగనుట
వారికిసులభంబు వాక్రువ్వనేల.
వినుదేహమునునీవు వేర్వేఱు సుమ్ము
నీవొకటిఁగోర నీదు దేహంబు
వేఱొకటినిగోరి వెఱ్ఱిపట్టించు.
తనువెయ్యదియునైనఁదాఁగోరెనేనిఁ
బలువులెత్తుచుదానిఁబట్టగాఁబోకు.
నికరంబుగానదినీకునుహితము
చక్కఁగాఁగూర్చునోచర్చించిచూడు.
పరమేశుఁడవునీవు భావించిచూడ
వానిసంకల్పంబె వాంఛయౌనీకు.
నీయందెలోచూపునిల్పిచూచినను
బ్రహ్మంబుఁగనవచ్చు బాగుగానీకు
వానిపలుకు వినుము వమ్ముచేయకను
వానిపలుకేనీదివాస్తవ్యమెన్న.
లోకముల్మూఁడనిలోకజ్ఞులం|
మానుషలోకంబుమఱిపితృభూమి

దేవలోకంబన దీపించుచుండు.
ముల్లోకములయందు మోహంబుఁ జెంది
మనుజుఁడు గ్రుమ్మఱు మాటిమాటికిని
నొక్కొక్క లోకంబు నొక్క దేహమున
ననుభవింపఁగ వానికనువగుసుమ్ము.
కాన వానికి మూఁడు కాయముల్ గలవు.
స్థూలమీ దేహంబు సూక్ష్మముల్ రెండు
కామశరీరంబు కాయమామీద
మానసంబందురు మహిలోన నిపుడె
నీకును గలవవి నిశ్చయంబుగను.
దేహంబు నేనని దృఢముగాఁ దలఁచి
మూఢత్వమున నీవు మోసపోవకుము.
ఒక్కొక్క దేహంబు నొక్కొక్క వేళ
బలిసి తానాత్మయన్భ్రమపుట్టఁ జేసి
తనకోర్కెఁ గొనసాగఁ దహతహ పెట్టు.
కపటమియ్యది దీనిఁ గన్గొని నీవు
పట్టుతో శిక్షించి పనిఁ గొనవలయు.
దేహంబులకు నెల్ల దేహియౌ నీవె
ప్రభుఁడవు చక్కఁగాఁ బాలింపవయ్య.
కడఁద్రోయఁగా గాసి కార్యమ్ముగలుగ
స్థూలదేహంబది సోలుచునుండు
వీథివీథి తిరుగ వేడ్కతోఁ గోరు
తిండితీర్థంబని తెగ దేవులాఁడు.
తనకోర్కెలియ్యవి తాఁ జేయవలయుఁ
దప్పఁగా రాదంచుఁ దనపని వదలి
తెలివిమాలిన వాఁడు తెంపునఁ జేయు.
తెలిసిన వాఁడివి దేహంబు గోరె

నేనేల చేసెద నిప్పుడెయంచు
ముట్టిన కార్యంబు ముగియంగఁ జూచు.
పరు కార్యమొక్కింత పైసోఁకెనేని
మొండి దేహంబిది మూల్గుచునుండు
చెమటలు గాఱ నా చేతులు నొవ్వ
నే నెట్టు సాధింతు నే నెట్టులోర్తు
నోరుఁడొక్కరుఁడు దీని నోడఁగూర్చునను.
తెలిసిన వాఁడిది తెంపున దాటి
పరహితంబెట్లైనఁ బట్టి సాధించు.
    స్థూల దేహము నీమనసాగసుగుల్లంబు
కోరిన చోటికిఁ గొనిపోవు నిన్ను
చనవుతో దానిని సంరక్షచేసి
బడలిక పడకుండఁ బనిఁ గొనవలయు.
శుద్ధమై తియ్యనై సుఖమిచ్చునట్టి
యన్నపానంబుల నాఁకొన్న వేళఁ
దగునంతఁ జక్కఁగాఁ దప్పక పెట్టి
సానురాగంబున సాఁకంగవలయు.
మాలిన్యమింతైన మైసోఁకకుండ
నన్ని వేళలయందు నరయంగవలయు.
నిండు సుఖంబును నిర్మలత్వమును
లేకున్న సాధింపలేవయ్య నీవు.
కైవల్యపథమునఁ గష్టంబు నడవ
నన్ని వేళలయందు నన్నింటియందుఁ
గనురెప్ప వేయక కావంగవలయు.
తను వెప్పుడును నీకుఁ దప్పక లొంగి
వర్తింపనగు దాని వట్టిమాటలను
చేకొని వర్తింపఁ జేటగుసుమ్ము.

కామశరీరంబు కాంక్షలపుట్ట
బహువిధంబుల నిన్ను బాధించుచుండు.
చుఱచుఱ కోపంబు చూపించునును.
మర్మముల్ నాటంగ మాటాఁడునునును.
పరుల మేలోర్చుట పాఁడిగాదనును.
ధన మెదైవంబని తలఁపుమాయనును.
పెఱవాని సంపద పేర్మిఁ గాంచినను
దిక్కుమాలిన భంగి దీనతఁ బూని
లోలోన నుడుకుచు లోభంబు పట్టి
క్రిందికి దిగనీడ్వఁ గీఁడెన్ను నును.
ఇంతయె గాదన్న యెన్ని యోగలవు.
దానికోరిక లెన్న దైవమే యెఱుఁగు.
తానిట్టుఁ గోరుట తథ్యంబు గాను
పాపంబులకు నిన్నుఁ బాల్చేయఁ గాను.
దానికర్మంబది తప్పింపరాదు
ఉగ్రభావంబుల క్షోభంబుఁ గనుట
మాటిమాటికి వాని మార్చుచుండుటయు
సహజంబు దానికిఁ జర్చించిచూడ.
నీకేలయపిరొల్ల నీకోరికలనె
చక్కఁగా నెఱుఁగుచు సాధింపవయ్యా.
మానసదేహంబు నడపుచేనుంగు.
నాకేశుఁ జోడగు నరుఁడెవ్వఁడనుచుఁ
బరుల సుద్రుణముగా భావించిచూచు.
విషయంబులం దుండి విముఖతఁ గాంచి
సంపదల్ గోరుట చాలింప నేమి
తన మేలె యెప్పుడు నప్పక కోరు
పరమేశు కార్యంబు పాటింపఁ బోదు

పరహితమన్నను బాతకంబనును
ధ్యానింపఁబూనిన దాటులు వేసి
బహువస్తువులనిన్ను భావింపఁజేయు.
నీకోరువస్తువునిశ్చలంబుగను
నిమిష మొక్కటియైననిల్వ గానీదు.
తాఁగోరుదానిని దాటోటు చేసి
భావవీథికిఁదెచ్చి బాగుగానిలుపు.
నీవది కావయ్యనిక్కంబుగాను
నీకుసాధనమది నెమ్మదిదీనిఁ
జక్కగా నెఱుఁగుచు సార్వకాలంబు
జతనంబుతోడను జరియింపవలయు.
లేకున్న సాధింపలేవయ్య నీవు.
తప్పొప్పులంమను తారతమ్యములు
చూడఁగొక్కంతైన సుజ్ఞాననిధులు
తప్పగు కార్యంబు తప్పనవలయు
నొప్పగునేనది యొప్పనవలయు
హెచ్చుతక్కువలిందు నెన్నగా లేవు.
పాశరజను లెట్టుపట్టిన నేమి
కడుఁగష్టములునీకుఁగల్గిన నేమి
ధర్మంబు నెయ్యెడఁదప్పంగరాదు
తప్పులఁబోరాము తడబాటనైనఁ
బరమేశుఁడన్నింటిఁబద్ధతినడపు
గుప్తపద్ధతులెల్లఁగొనముట్టనెఱిఁగి
చక్కగాఁజరించిన సమృద్ధితోడ
వాని వెంట నెనీవువర్తింపవయ్య.
ముఖ్యమీ కార్యంబముఖ్యంబదియని
పనులందుఁజక్కగాఁబరికింపవలయు.

తప్పొప్పులగుపట్ల ధైర్యంబుతోడఁ
గుధరంబుమాడ్కి నిగొంచక నిలిచి
పట్టిన కార్యంబె పాలింపవలయు.
తక్కిన కార్యంబు తా నెట్టుచనినఁ
జననిమ్ము దానికై శాంతినిమాని
పెఱవారితో నీవు పెనఁగులాఁడకుము.
సార్వకాలంబును శాంతియు దయయు
ధరియించి వర్తింపఁదగు నయ్య నీకు.
క్రోఁతిపట్టుగ నీవు కోరఁగా రాదు
పరసుఖ మొక్కంత పాటింపవలయు.
తనమాడ్కిఁ బరుఁడును దనయిచ్చఁ బోవఁ
గాంక్షించునంచును గానంగవలయు.
    చేయంగ నర్హమా చేఁతలఁ గనుము
కొండంతపనియైన గోరంతదైన
పట్టిరూపును జూచి వ్యామోహమంది
కొఱగాని కార్యంబుఁ గొనియాడఁబోకు.
జగమెల్ల బాగని చాటిన నేమి
కొండంతపనియైనఁ గోరంగ రాదు.
ఇసుమంతయైనను నీశ్వరు సేవ
వేమడంగులు మేలు వివరించి చూడ.
అప్రయోజనమిది యది ప్రయోజనము
నగునంచుఁ గార్యంబు లరయంగవలయు.
వినుమింతె చాలము వీనిలో నీవు
తారతమ్యంబులఁ దర్కించి చూచి
కడుఁ గోరఁదగు దానిఁ గావింపవయ్య.
ఆఁకొన్న వారల కన్నంబు నిడుట
ధర్మంబు యుక్తంబు తద్దయు మేలు.

దీనికంటెను మేలు దీనులకింత
జ్ఞానాన్న మొసఁగుట జగతిలో నెపుడు.
కలవాఁడొకండింత కడివేయఁజాలు
జ్ఞానంబు నియ్యంగ జ్ఞానికిఁ గాక
తక్కిన వారికిం దర మెట్టులగును.
జ్ఞానంబు గల దేని జనులకు దాని
దానంబు చేయుట ధర్మంబు నీకు.
తెలివి కెంతటనైనఁ దెగుదల కలదె.
నీ తెల్వి యెంతైన నీ యెఱుంగనివి
పెంద్రోవయందవి పెక్కులు గలవు
సువివేకమియ్యెడఁ జొప్పడఁ జేసి
నేర్వంగఁదగు వాని నిపుణతఁ గనుము.
ఒక్కొక్క విద్దియు నొదవును గానఁ
బాండిత్యమన్నింటఁ బడయంగవలయు.
సర్వజ్ఞతయు నింకఁ జక్కగా నీకు
సిద్ధించునొకనాఁడు చింతింప నేల?
అన్ని విద్దెలు నిప్పుడఱుగొఱ కాన
నుపయుక్తమగు వానినొడఁగూర్పవయ్య.
జ్ఞానంబు దయయును జగదీశు రూపు.
జ్ఞానమెంతగు నంత సర్వాత్మకుండు
నీయందు వెలుఁగుచు నింపారుచుండు
నటుగాన విద్యకై యత్నింపవలయు
పరహిత మొనరింప బాగుగా నీకుఁ
దోడ్పడు వానినె తొలుతొల్తఁ జదువు.
విఘ్నంబులెన్నైన వెలవెలఁ బోక
సాహసంబున విద్దె సాధింపవయ్య.
చదువరియగు పెల్లఁ జర్చించి చూడ
జగమందు నీకీర్తిఁ జాటింపఁ గాదు

మోదంబుతోనీవుమురియంగఁగాదు
తెల్విఁగల్గినఁగదా తెలివితోనెపుడు
జనులకు మేల్చేయఁజాలుదువీవు.
ఉపకారబుద్ధినీకుండినన నేమి
తెలివిలేకున్ననుదిక్కుదోఁచక యె
యపకారమొనరింతువక్కటనీవు.

కల్లనిజంబులుకనుఁగొనవలయు.
తలఁపులుమాటలుతాఁ జేయుపనులు
విజ్జోడుగాకవి వెలయంగవలయు.
నిజమెమూఁడింటనునిలువంగఁ జేసి
దబ్బఱలన్నియు దాటంగవలయు.

భావశుద్ధిఁగనుటబలుకష్టమయ్యె
దబ్బఱతలఁపులుధరణిలో మెండు
మూఢభక్తియుఁగడు మోహంబునింపు.
వీనిలో మునిగిన వెంగలివిత్తు
మున్నడిచనలేనిముమ్మోటుగాఁడె.
నరులెల్లనిజమనినమ్మిన నేమి?
వేయేండ్లనుండియు వెలసిన నేమి?
గొప్పపురాణముల్ గొనియాడ నేమి?
విశ్వసింపఁగఁబోకువిషయమొక్కటియుఁ
జక్కవివేకించిసరియగునేనిఁ
గడుశ్రద్ధతో దానిఁ గైకొనుమయ్య.
విషయంబుఁదెలియని వెఱ్ఱిమానవులు
పదివేలునొకరీతిభావింప నేమి?
వారిభావము లెల్లవ్యర్థంబుగావె.
కైవల్యపథమునఁగాలిడువాఁడు
దానెయన్నింటినిదరిక్కంపవలయు.
దబ్బఱతలఁపులుధాత్రిలోపలను

గష్టంబులందెల్లఁగడుఁగష్టమయ్యా.
మూఢభక్తినిగడముట్టఁద్రోయకయె
కైవల్యమందుటకడుదుర్లభంబు.
పరులగుణంబులఁబరికించునపుడు
సత్యంబెతలఁపులసంధింపవలయు.
నిజముగాఁదెలియకనెరసులనీవు
పరులపైమోపుటపాడిగాదయ్యా.
పరులెప్పుడునునిన్నెపలుకువారనుచుఁ
దలపోతలకుఁజొచ్చితాపమందకుము.
వీనికార్యంబదివిషమగునాకు
వాఁడాడుమాటలువరుసగానాకే
తాకుచునున్నవితలపోసిచూడ
వీఁడువాఁడునునాకువిద్వేషులనుచుఁ
దటుకునభావింపధర్మంబుగాదు.
తామింతకునునిన్నుఁదలఁచిరోలేదో
తమదుఃఖములెతమతలమీఁదఁబాఁబు
కడవారికెన్నియొకడగండ్లుగలవు.
ఎవరేలనీమాటలెత్తుదురయ్యా.
గద్దించియెవఁడైనగట్టిమాటాడ
నీవంతటనెవాఁడునెఱిపగతోడ
నోనాడెనంచునునొగులంగఁబోకు.
వేఱొకరునితోడవికటించివాఁడు
కుపితుండుగాఁబోలుఁగోపించెనిన్ను
దానికైమాఱుటధర్మంబుగాదు.
తెలివిలేమియెగదాతీవ్రకోపంబు.
గురుకటాక్షమునీకుఁగుదిరినయపుడు
భావంబులాతనిభావముతోడ
సరిపోల్చిచూచినఁజయ్యననీకుఁ

గల్లనిజంబులుగానంగవచ్చు.
గురుశిష్యభావంబుగొప్పదిసుమ్ము
వారికభేదంబువర్తిల్లునెపుడు
శిష్యునితలఁపులశీలింపగురుని
భావంబెయొరగల్లుపరుసవేదియును.
దానితోసామ్యంబుఁదాల్చునితలఁపు
తప్పగునద్దానిఁదటుకునవిడుము.
సర్వజ్ఞమూర్తికిసాధుభావములె
కొంకుకొసరులేకకొనసాగుఁగాదె
పరమగురునిదయపడయనివాఁడు
సరిపోల్చిభావముల్ సవరింపలేఁడు.
మాటిమాటికివాఁడుమానసంబందు
గురుఁడిట్టుచేయునేకోరునేయంచు
భావించివర్తింపబాగగుసుమ్ము.
గురునికిరుచికానికోర్కులఁబనులఁ
దలఁపులఁగలనైనఁదలపోయరాదు
సత్యంబెమాటలసాధింపవలయు
కల్లమాటలఁగొన్నిఁగలయంగవేసి
యింతలంతలఁజేసియింతగాఁబెంచి
నోరికివచ్చినసుద్దులాడకుము.
పరులభావంబులఁబరికింపకీవు
నెపములుమోపుటనీతిగాదయ్య
పరులతలఁపులఁబరమేశుఁడెఱుఁగు
నీయెఱుంగనిదేదోనిజముగావారి
కార్యంబులకునెల్లఁగారణంబగును.
పరులగుఱించినపలుచనిమాట
చెవియొగ్గివినరాదుచెప్పంగరాదు.
విన్నసుద్దులదానివెదచల్లరాదు.

తరిక్కంపనయ్యదిదబ్బఱయె మొ
నిజమైన నేమయ్యెనిచ్చలుదానిఁ
దలఁపకయుండుటదయయగుసుమ్ము.
నీమపలుక్కలబొంకు నెఱయకుండంగ
మాటికిఁబరికించిమాటాడుమయ్య.
కపటవర్తన మెల్లఁగడఁద్రోయవలయు
సత్యంబునటనకుషష్ఠాష్టకంబు
లోగుట్టుదాచుచులోకంబునందుఁ
బైపూతనటనలుపచరింపఁబోకు.
నిర్మలసత్యంబునీయందు వెలుఁగ
నిర్మలకర్మంబెనినుఁజేరవలయు.
కార్యంబులందెల్లఁగడుశ్రద్ధతోడఁ
దన మేలునారు మేలుఁదరిక్కంపవలయు
తన మేలెకోరుటతట్టుముట్టాడుఁ
బలు తెఱంగులదానిఁబరికింపవయ్య.
తుదముట్టనొకచోటఁద్రుంచిన నేమి
వేఱొకక్క తెరువున వెసఁగానుపించు.
క్రమముగానియ్యదికడకొత్తిచనఁగఁ
బరహితబుద్ధియేబలియంగఁజొచ్చు
నప్పుడు నీ మేలునరయంగఁబోవు.
అందఱియందుననన్నింటియందు
దోషముల్ పెక్కులుదోఁచిన నేమి
పరమాత్మయునికిని భావింపవలయు.
సకలంబునీకిందుసరిపోలుఁగాన
భ్రాతృభావంబును బ్రవహింపఁజేసి
పరతత్వమును దెల్పుపనులరక్షించి
పున్నెంపుబ్రోవనుబోధింపవయ్య.

ద్వితీయకుసుమము.

వైరాగ్యరూపంబువర్ణింతువినుము
పెక్కెంద్రడకియ్యది పెద్దకష్టంబు
ద్వేషంబురాగంబుదిగజారెనేని
బ్రతుకఁజాలమెయంచుఁబలవించువారు
దీనిఁబొందఁగలేనిదీనులువారు
గురుకృపఁగాననిమూఢలుసుమ్ము.
గురుకటాక్షముతోనెకోరికలెల్ల
గూఁకటివేళ్లతోఁగూలుటనిజము.
వానిపోలికఁదానువర్తింపవాంఛ
యొక్కటేశేషించియూడలువాలు.
కన్నులారగురునిగానకమున్నె
వైరాగ్యమెంతయువాంఛించిదాని
నభ్యసించితివేనినలవడునీకు.
మనాన్నసపోనాన్నసమనుజులకెల్ల
మట్టుమీఱుచుసాగుమహిలోననెపుడు
మన్నుపొన్నునువేగమాయంబుఁజెందు.
వానిఁగోరగరాదువర్జింపవయ్య.
ఈవివేకముగల్గెనింతకుమున్నె.
మాటమాత్రమెగాకమదిలోననిదియుఁ
జక్కఁగానాటినసర్వవాంఛలును
మూలలదాగుచుమొదలెత్తుపోవు.
ఇంతకునేర్పుటయెవ్వరికైన
సువివేకమబ్బినసుకరంబుగాదె.
స్వర్గసుఖంబునుస్వాత్మమోక్షమును
గాంక్షించియిహలోకకార్యంబులెల్ల

విడనాడితిరుగుచువిశ్వంబునందుఁ
బెద్దలమనువారుపెక్కండ్రుగలరు.
తెలివిలేమిదిసుమ్ము తెంపుననీవు
దూరంబుగాదీనిఁద్రోయంగవలయు.
తన్నుఁదామఱచినఁదనమోక్షమేల?
స్వర్గమెట్టిదియైనవాపోవనేల.
గొప్పఫలంబునుగోరిననేమి
తాఁబొందఁగోరినఁదప్పకతనకు
బంధకంబదియగుభావించిచూడ.
తుదముట్టఫలకాంక్షఁద్రోయకయున్న
గురుసేవకొఱలేకపూర్ణంగలేవు.
    తనమేలెకోరుటతప్పిననేమి
తనకార్యఫలమునుదాఁజూడఁగోరి
విడుచుటకష్టంబువెంబడివచ్చు.
ఒరునికైనొకకార్యమొనరించిదాని
ఫలమెంతొకోయంచుఁబరికింపుదేమొ.
పెఱవాఁడుదానినిబెద్దగాఁజూచి
నీకునుమ్రొక్కంగనెఱఁగోరుదేమొ.
కర్తృసంగంబిదికడుశ్రద్ధలేమి.
శక్తికొలఁదినీవుసాయంబుచేసి
కనిననుగనకున్నఁగలుగునుఫలము.
కర్మమర్మంబదికడవంగరాదు
ఫలమునొక్కింతయుఁబాటింపకీవు
ధర్మంబెగుఱిచేసిధర్మంబునడపు.
ఫలమునుగనుఁగొనభ్రమపడకీవు
చేయంగఁదగునని చెయ్వులనడపు.
దయయునుపాపులోఁదలచూపినిక్కి

పరహితలత భువిఁ బ్రాకవర్తింపు.
యోగసిద్ధులఁ గోరయుక్తంబుగాదు.
తఱియగు నేనవి తామె సిద్ధించు.
వేగిరపాటున వికసింపఁ జేయ
విపరీతములు వాని వెనుఁదన్ని వచ్చు.
త్వరపడి సిద్ధులఁ దానందెనేని
టక్కుదయ్యంబుల టక్కులఁ జిక్కి
గ్రుక్కుమిక్కన లేక గోడొందు వాఁడు
తలక్రొవ్వుతో వాఁడు తానెఱుంగనిది
భువిలోన లేదని పొంగుచునుండు.
సిద్ధులఁ బొందంగఁ జెల్లు కాలంబుఁ
గష్టంబుఁ బరహిత కార్యంబులందు
సవరించుటది గదా చక్కని తెలివి.
అధికారివగుదేని నప్పుడె నీకు
సిద్ధులు తప్పక చేకూఱుసుమ్ము.
నీవిప్పుడే వానినింపారఁగనుట
బాగని తోఁచినఁ బడయు మార్గంబు
గురుఁడుపదేశించుఁ గూర్చును నీకు.
అందాఁక లేకుంట యత్యంతసుఖము.
సాధారణంబిది జనులకు నెల్లఁ
జిన్నకోరిక లెన్నొ చిగురొత్తుచుంట.
వానికి దవ్వుల వర్తింపవయ్య.
నీప్రతాపముఁ దెల్పనిక్కఁగాఁ బోకు.
ప్రావీణ్యమును జూపఁ బగ్గెలాడకుము.
మాటలసివమెత్తి మాటాడఁ బోకు.
మితభాషణము నీకు మేలగుసుమ్ము.
సత్యంబుఁ బ్రియమును సర్వహితంబుఁ

గాదేని మానంబె కడు మేలుసుమ్ము.
పలుకిట్టిదే యంచుఁ బరికింపవలయుఁ
గాకున్న నద్దానిఁ గడఁద్రోయవలయు.
పరికించి పలుకుట పరమయుక్తంబు.
దానినిప్పుడె కూర్పఁదలఁచుట మేలు.
బ్రహ్మోపదేశంబుఁ బడసినయపుడుఁ
బలుకుల లెక్కించి పలుకంగవలయుఁ
గాకున్న నేమఱికడు దాచఁదగిన
మర్మంబు వెలివడ మాటలు జాఱు.
సాధారణంబగు సల్లాప మెన్న
వ్యర్థ మజ్ఞానంబు వరదలు పాఱు.
పరనిందయగు నేనిఁ బలుగాకితనము.
వదరుటకంటెను వాసియూఁకొనుట.
పేరొక్కని పిలువని పేరంట మేగి
ఓగుబాగులఁ జూపి యుగ్గడింపకుము.
జ్ఞానంబు ధైర్యంబు సంకల్పబలము
మానంబు ననునివి మన్నింపఁదగిన
మోక్షసాధనములు ముఖ్యంబులండ్రు.
కడ దాని సాధింపఁ గడుఁ గష్టమయ్య.
పరుల కార్యంబులఁ బైపూసికొనుట
జనులకు సహజంబు చక్కగా దీని
మొదలంటఁ గోయుట ముఖ్యంబు నీకు.
పరుల భావంబులు పలుకులు పనులు
నీకేల తమయిచ్చ నెఱిసాగనిమ్ము.
పెఱవారి కడ్డంబు పెనగొనకున్న
తమతమ యిష్టంబె తలయెత్తవచ్చు.

తగునని తోఁచిన దానిని నీవు
కొంకక చేయంగఁ గోరుదుగాక.
అటుగాన నీవెప్పునడ్డంబుపోక
పరులను స్వేచ్ఛతోఁ బని సేయనిమ్ము.
వారెట్టు నడచిన వారి యిష్టంబు
తప్పులు పట్టుట తగదయ్య నీకు.
పరుఁ డెవ్వఁడైనను బథమమునఁ దప్పి
తప్పు చేసెడినంచుఁ దలఁచితి వేని
జను లెవ్వరును లేని సమయంబుఁ జూచి
తియ్యని మాటలఁ దిన్నగా వాని
దిద్దుచుఁ ద్రోవకుఁ దెచ్చుట మేలు.
ఇంత మాత్రంబైన హితమును దెల్పఁ
బోరాని చోటులు పుడమిలో మెండు.
ఎదియెట్టు లేగిన నెగ్గులాడుచును
బరులతో నద్దాని బలుకంగఁ బోకు.
పరనింద మిక్కిలి పాపంబు సుమ్ము.
నోరు లేని పసుల నొప్పించుచున్న
ముద్దుబిడ్డలఁ దిట్టి మోముచుండినను
వారించుటది ధర్మవర్తనంబగును.
రాజాజ్ఞ మీఱు చురాయిడి చేయు
తులువల రచ్చకుఁ దోలంగవలయు.
విద్దెబుద్ధులు చెప్పి విద్వాంసుఁ జేయఁ
దనకప్పగించినఁ దప్పులు దెల్పి
తిన్నగా వానిని దీర్పంగవలయు.
తక్కిన చోటులఁ దనపనిఁ గనుచు
నోరెత్తకుండుట నుతికెక్కు తెరువు.

తృతీయకుసుమము.

సద్వర్తనంబునుసవరింపవలయు.
శమముదమంబునుజరుగసావెనక
నుపరతియుఁదితిక్షయునువీనితోడఁ
దగుసమాధానంబుతలఁగనిశ్రద్ధ
యననాఱుతెఱఁగులనయ్యదియొప్పు.
వేర్వేఱవీనినివివరింతువినుము.
తనయిచ్ఛఁబోనీకతగుమార్గముననె
కామదేహంబునుగడకతోనిల్పు
వైరాగ్యమనిమున్నెవచియింపఁబడియె.
మానసతనువిట్టుమరలించినదప

శమమగునద్దానిసాధింపవయ్య.
మూఁడుదేహంబులముత్తెఱంగులుగ
నానాటశమమునునాటంగవలయు.
తుచ్ఛకోపంబునుదుందుడుకణఁగి
కడుమాయునట్టుగఁగామదేహంబుఁ
జక్కఁగానిలుపుచుసాధించుటొకటి.

కళవళపాఱకగాంభీర్యమంది
భావమేవేళనుబ్రసరించునట్టు
మనసునుజేకొనిమర్దించుటొకటి.
ఇంతకునంతకునెంతయొరాయుడుకు
నాడులనుపశాంతినానాటఁజేర్చి
మనసుచేనుడుకెల్లమాన్పుటయొకటి.
కడదానిసాధింపఁగష్టంబుసుమ్ము.
మోక్షమార్గముఁద్రొక్కఁ మొదలిడినపుడె

సర్వాంగకంబునశక్తులన్నియును
వింత వాఁడిమిఁ గాంచివికసింపఁజొచ్చు.
దానిచేవాడులుత్తఱపడుచు
చిన్నమంతయుసద్దుచెవిసోకెనేని
దబ్బాటదుఃఖంబు దాటించెనేనిఁ
జిడిముడిపాటుతోఁ జేడ్పాటుఁ జెందు
గోరంతసోఁకినఁగొండంతఁ జేయు.
శక్తికోలఁదిదీనిసాధింపవయ్యా.
మాలిన్యమెడలినమానసంబందు
శాంతితో ధైర్యంబు స్థైర్యంబుఁ గలుగు.
మోక్షమార్గంబునముట్టడి వేయు
బలుసంకటంబులఁ బరిశోధనలను
ధైర్యంబుతోడప్పుడ దాటంగవచ్చు.
జనులకుఁ గష్టముల్ సహజంబుగాదె.
చినచిన్నపనులకుఁ జిత్తంబుచెదరి
యెల్లప్పుడును వానినెదలోనఁదలఁచి
వనటచేఁ గొండలు వాడుచున్నారు.
స్థైర్యమబ్బినవీని దాటంగవచ్చు.
వెలుపలిబాధలు వేయైననేమి
దుఃఖంబురోగంబుతుదలేకయున్న
కష్టంబునష్టంబుఁ గడుఁజుట్టుకొన్న
లేశమాత్రంబైన లెక్కింపరాదు.
మనసులోశాంతంబుమానంగరాదు.
గురువాక్యమియ్యదికొనియాడవయ్యా.
తొలుమేనఁగట్టినదుష్కర్మఫలము
విడువకపోదదిగోడులఁగుడుపు.

కష్టమెల్లను వేగఁగడ వెళ్లుననుచు
సంతోషము పొంగఁ జరియింపవలయు.
చిత్తమానందంబు చిగురొత్తుచుండఁ
గల కాలమెంతయు గాంభీర్యమొంది
నిశ్చలంబుగ నుంట నీకు ధర్మంబు.
కష్టముల్ మును మేని కర్మంబు ఫలము.
వానిమాన్పగరాదు వారింపఁబోదు.
వానికై కుందుట వ్యర్థంబు సుమ్ము.
ఇప్పటి నీపనులెన్నుట మేలు.
పరికింపనివి గావె ఫలమిచ్చు నింక.
రానున్న జన్మంబు రాజిల్లఁ జేయ
నీ చేతనున్నది నిక్కంబు సుమ్ము.
దుఃఖంబు దెసనైనఁ దొంగిచూడకుము.
దిగులంది దీనత దిగఁబడఁ బోకు.
నీచ భూతంబిది నినుసోఁకెనేని
నీతోడఁ బోదయ్యె నినుఁ జేరవచ్చు
వీరి వారిని బట్టి వేధింపఁ బూను.
పరుల బాధించుట పాడియే నీకు.
నినుసోఁకఁ జూచిన నిమిషంబె దాని
నుచ్చాటనముఁ జేయనొప్పగు సుమ్ము
తనయిచ్చఁ దిరుగు నుదక్కరి మనసు.
జతనంబుతో దానిఁ జక్కగా నిలుపు.
ముట్టిన కార్యంబు ముక్కాకదీఱ
చిత్తమంతయు నందె చేర్పంగవలయు.
తేరకు చిత్తంబు తిరుగఁబో నీకు
పనిలేని వేళలఁ బరమార్థములనె

భావింపఁ జేయుట పథ్యంబు సుమ్ము.
సంకల్పశక్తిచే సాధింపరాని
పనులెవ్వియును లేవు భావించిచూడ
సత్కార్యముల దాని సార్వకాలంబుఁ
బ్రవహింపఁ జేయుట భావ్యంబు సుమ్ము.
జగముద్ధరించుచుఁ జరియింపవయ్య.
తొలఁగఁద్రోయఁగరాని దుఃఖంబులంది
పడరాని కష్టముల్ పడుచుండువారు
నీ వెఱింగిన వారు నెఱిగూర్చు వారు
జగతిలో నెందఱు జనులు లేరయ్య.
రేపుమాపును మది రిత్తవోకుండ
వారిమీదను బ్రీతివర్షింపవయ్య.
అవివేకమునఁ బుట్టు నమితగర్వంబు.
గర్వంబు చెంతకుఁ గలనైనఁ బోకు.
గొప్పవాఁడను నేను గొప్పకార్యముల
సాధించినాఁడ నా సరి యెవ్వరనుచుఁ
దెలివిమాలిన వాఁడు ద్రిమ్మరుచుండు.
పరమేశుఁ డొక్కఁడే పరికింప గొప్ప
వాఁడె యన్నింటిని వర్తింపఁ జేయు.
వాఁడొక్కరుఁడె కర్త వసుధలోననుచుఁ
దలపోసి సుజ్ఞాని దర్పంబు విడచు.
దమమును సాధింపఁ దలపెట్టవలయు.
తలఁపులు తగురీతి తప్పక యున్నఁ
బనులన్నియును నట్టె పరగును సుమ్ము.
మంచి తలంపు నీ మదిలో నెయున్నఁ
బరులకు దాని చే ఫలమేమి గలుగు.

వెలుపలకార్యమై వెలయంగవలయు.
పరులకప్పుడుగడాఫలమియ్యఁజాలు
సోమరితనమునసోలుటమాని
సత్కార్యమెప్పుడుఁజక్కఁగానడపు.
నీధర్మమునెకోరి నెమ్మిసాధింపు
పరధర్మములఁబూనిపాలింపఁబోకు.
పెఱవాఁడునినుఁగోరిపిలిచినయేని
వానికిఁదోడ్పడవాంఛింతువేనిఁ
బరుకార్యములఁదూఱఁబాడియౌనీకు.
తమకోరువిధమునఁదమతమపనుల
నెరవేర్పఁబోనిమ్మునీకవియేల?
జనులకుఁదోడ్పడసార్వకాలంబు
సిద్ధంబుగానుండిసేవింపవలయు
పరికింపకెంతయుఁబైఁబడగాదు.
పరులజోలికిఁబోయిపనిచేటుచేసి
పెరిమెతోఁదలవీచుపెద్దలుమెండు.
వారిమార్గమునీవువర్జింపవయ్య.
    గొప్పకార్యంబులఁగూర్పంగఁజూచు
నాకేలయివియంచునవ్వుచునీవు
సామాన్యకృత్యముల్ చాలింపఁబోకు.
వీనిసాధించినవెనుకనెసుమ్ము
వానిఁజేయఁగనీకువశమగునయ్య.
కావరంబునఁగ్రొత్తకార్యభారంబుఁ
దలకెత్తికొనినీవుతాండవింపకుము.
మునుపటిపనులెల్లమొక్కపోకుండ
నెమ్మదిఁజేయుటనీకుధర్మంబు.
నీమనసునకెక్కనిరాలంబగుచు

నింపారు కార్యంబు నీధర్మ మనుచు
భావించి దానిని బాటింపవయ్య.
పరులు వంచనతోడ బలవంతముగను
నీధర్మ మని చెప్పి నీమీదఁ బెట్టు
లేనిపోనిపనిని లెక్కింపఁబోకు.
పరులకంటెను నీవు బలువాసి గాఁగ
సామాన్యకృత్యముల్ చక్కఁగానడపి
పరమేశుప్రీతికిఁ బాత్రుఁడుగమ్ము.
తక్కువపడు నేనిఁ దప్పగుసుమ్ము.
పరమేశుకొఱకు నైపను లెల్లఁ జేసి
వానికర్పించుచు వర్తింపవలయు.
    ఉపరతిఁ గూర్పంగ నూహింపవయ్య.
సహనమందురు దీని జగతిఁ బెక్కండ్రు.
సంపూర్ణమగు నోర్పు సర్వంబునందు
ధరియించుటది సుమా ధర్మంబు నీకు.
నీమతంబున భక్తి నీకొప్పగాదె
పెఱమతంబట్టులఁ బెద్దగాఁ జూచి
మదినిండు తాల్మితో మన్నింపవలయు.
నీమతంబును బోలె నిఖిలేశుఁ జేర్పఁ
బెఱవారి మతమును బెంద్రోవ సుమ్ము.
సర్వహితంబును జక్కఁగా నడప
నన్నింట సారంబు నరయంగవలయు.
    కర్మతత్వంబును గడుమూఢభక్తి
విసపాలవిత్తులు వీనిజయించి
సహనసామ్రాజ్యంబు సాధింపవయ్య
కర్మముల్ ముఖ్యంబు గావంచు నెఱిఁగి
వర్తింపవలయును వసుధలో నీవు.

కాకున్నకర్మముల్ కావింపకుండు
వారికంటెనుగడు వాసి నేననుచు
భావింపఁజొత్తువుబలు పెద్దవోలె.
కర్మసంగులనీవుఖండింపఁబోకు
వారుపోయెడిత్రోవ వారిఁబోనిమ్ము
నిజమెఱుంగుదువీవునిర్మలాత్ముఁడవు
కర్మంబులెల్లనుగడకుఁద్రోసితివి
నీకేలయవియెల్లనినువారుపట్టి
బాధించికర్మముల్ పైఁబెట్టకున్న
నంతియెచాలుపొమ్మంచువర్తింపు.
సర్వంబునందునుతుష్టిఁదాల్పవయ్య
తప్పకయన్నింటదయఁజూపవయ్య.
    విజ్ఞాననేత్రంబువికసించెనిపుడు
పూర్వభావంబులుపూర్వకర్మములు
విరసంబులైనీకువెసఁదోచునేమొ.
అవియునునట్టివెయగునుగాకేమి?
వానిఁజేయఁగఁబ్రీతివదలిననేమి
కర్మముల్ విడచినఁగడతేఱలేని
పామరజనులకుఁబరమహితంబు
మదిఁగోరివానినిమన్నింపవయ్య.
కర్మంబులన్నియుగణుతించిచూడఁ
దమతమచోటులఁదాముముఖ్యంబు
నుపయుక్తములునగునుర్విలోసుమ్ము
వ్రాయనేరనిచిన్నవాఁడుతాగుంత
ఓనమాలనుదిద్దుటొప్పుగుఁగాదె
మేల్బంతియావెనక— మేలగుసుమ్ము
వ్రాలువట్రువలైనవాఁడిదివదలు.

కర్మంబులీరీతిఁగనుఁగొనవలయు
దాటినాఁడవునీవుతాల్మితోవాని
నీకిపుడవిగావునిశ్చయంబుగను.
చిన్నతనంబునఁజిన్నలఁబోలె
మాటలుపనులునుమదిఁదలంపులును
సాగించివయసునసద్బుద్ధిగలుగ
వానినిదిగనాడివర్తింపవలయు.
తనబాల్యదశలోనితట్టాటలెల్ల
మదిలోననెంతయుమఱచినవాఁడు
బాలురతప్పులభావింపఁబోక
సాకతంబునఁజూడఁజాలనివాఁడు
వారికిఁదోడ్పడివారినిదిద్ది
నిర్మలమార్గంబునెఱిచూపలేఁడు.
చల్లదనంబునుసంపూర్ణదయయు
సహనంబునెవ్వేళసాధింపవలయు
వీరుయూధులుజైనివీఁడగువారు
క్రైస్తవులీతఁడారబ్బిహిందువులు
వారంచుమదిలోనవగచుటమాని
యేమతంబైననునేదేశమైన
నొకరూపుగఁజూడనొప్పగుసుమ్ము
ఉల్లాసమునఁజెల్లునుర్విఁదితీక్ష
నీకర్మఫలమెట్టులినుఁజుట్టుకొన్న
సంతోషమునదానిసైరింపవయ్య.
కష్టంబులగునేనిఁ గదుఁప్రసాదంబు
కరుణాస్వరూపులుకర్మదేవతలు
నీమీదదయచేసినీకుఁదోడ్పడిరి
దానికైచింతింపఁదగదయ్యనీకు.

ఎంతకష్టంబైననింతెగాయనుచు
నిఁకనెంతయాగామియీశ్వరుకృపయె
మ్రొకెక్కఁదనేనంచుమదమువహింపు
పాపకర్మంబెల్లఁబాసిపోకున్న
బంధంబులెల్లనుబడఁదన్నకున్న
గురునికైంకర్యంబుఁగూర్పంగలేవు.
గురుసేవదీక్షకైకొన్నాఁడవీవు.
కర్మమారస్మానికాలుదాచితివి
వేపుట్టుకలనైనవిడివడరాని
కడుదుస్సహంబగుకర్మఫలంబు
నొకటరెంటనత్రోయనూహచేసితివి
కష్టంబులిఁకనేలకాకుండునయ్యా
యుల్లాసమునవానినోర్చితివేనిఁ
దాపంబునందకదాటంగవచ్చు.
మమతనుమొదలంటపుడిఁగోయవలయు.
కడుఁబ్రీతితోనీవుకనుఁగొనువారు
కర్మవశంబునఁగనుమూసినపుడుఁ
గూర్చుపదార్థముల్ గూలినయపుడు
సంతోషముననీవుచరియింపవలయు.
సర్వంబువర్జింపసమకట్టవలయు.
పరహితంబొనరించుఁబలుమాఱునిన్ను
సాధనంబుగఁగొనిసాధురక్షకుఁడు.
శిష్యుండుదీనతఁజిక్కనయేని
సాధ్యంబుగాదదిచర్చించిచూడ
సంతోషముననీవుసార్వకాలంబు
చరియించుటదిసుమాసద్వర్తనంబు.
వినుసమాధానంబువివరింతునింక.

నేకాగ్రతన్బైరనిది చెల్లుచుండు
నేవిధంబుననైన నెచ్చటనైన
గురుకార్యమొక్కటే కోరిభజింపు.
తక్కిన పనులెన్ని తనుఁజుట్టుకొన్న
మదిలోన దానిని మఱవంగరాదు.
తక్కిన పనులను తప్పవ మాటేల
జనుల మేలునకునై సాగించుపనులు
వాని కార్యంబులు వాని సమ్మతము.
ఫలమింతయైనను బరికింపఁబోక
వానికిఁబ్రీతిగా వర్తింపవలయు.
శక్తికొలది దీని సమకూర్తునంచుఁ
జిత్తమంతయు నందె చిక్కంగఁబట్టి
చేయఁబూనిన పనిఁజిత్రింపవయ్య.
పొగడిక నాకేల పొమ్మంచుఁదలఁచి
కార్యంబులన్నియుఁగడుశ్రద్ధతోడ
పరమేశుమది కెక్కఁబాటింపవలయు.
కర్మమర్మజ్ఞుండు కన్గంటఁజూడ
నేతెంచు నన్నను నేరీతి పనులఁ
గావింతువట్టులఁ గావింపుమయ్య.
తెలివికొలఁదిసుమ్ము దీనియర్థంబు.
సర్వంబుఁదెలిసిన సత్పురుషులకు
సర్వంబు దీన నెచక్కగాఁదోచు.
చిన్నని పెద్దని చింతింపఁబోక
చేతకబ్బిన పని చెలువందనీవు
శక్తికొలది వేగ సాధింపవలయు
సాధువాక్యంబిది సవరింపవయ్య.
మిన్నుమన్నెననిమిషమాత్రమైన

సత్పథంబునుమానిచరియింపఁబోక
నిశ్చలంబుగనందెనిలువంగవలయు.
సిరులుభోగంబులు చెలులపైఁబ్రీతి
యెవ్వరైననునీడ్వనిట్టట్టుఁబోక
నిశ్చలంబుగనందెనిలువంగవలయు.
మార్గసుఖముఁగాంచిమైసొక్కినీవు
వెలిచవులన్నింటివెలివెట్టిదాని
సారూప్యమందుచుసార్వకాలంబు
సహజంబుగానందెచరియింపవలయు.
సర్వేశుకళవీవుశపథంబుచేసి
కడకతోఁబథమునఁగాలుపెట్టితివి
వదలుటయదియాత్మవంచనసుమ్ము

శ్రద్ధాస్వరూపంబుచక్కఁగాఁగనుము.
గురునందుఁగడుశ్రద్ధఁగూర్పంగవలయు
తనశక్తియింతనితలపంగవలయు
కనులారసద్గురుఁగనుఁగొన్నవాఁడు
జన్మజన్మంబులశ్రద్ధతోమెలఁగు.
కానివాఁడైనఁగడుశ్రద్ధతోడ
భావరూపంబునుభజియింపవలయు.
లేకున్నఁదోడ్పడలేఁడయ్యగురుఁడు.
సంపూర్ణముగశ్రద్ధసవరింపకున్న
సత్కృపనీదెససాగుటలేదు.

నీశక్తినమ్మికనెమ్మదినిలుపు.
నేనెఱుంగుదునన్ననిక్కంబుగాను
దడబాటులేదనితలఁచెదవేమొ
తన్నుఁదెలియునంచుఁదలఁచెడివాఁడు
తన్నుఁదాఁదెలియనిదమ్మఁడుసుమ్ము.

నీ వెఱింగిన దెల్ల నిస్సారమైన
వెలుపలిపొరగాదె వివరింపనదియుఁ
బలుమాఱు మన్న యొయ్యఁ బడనున్న దిపుడు.
నీవు పరంజ్యోతి నిర్మలాంశంబు
నీయందు నీశుండు నిలిచియున్నాఁడు
సర్వశక్తుఁడు వాఁడు సర్వనియంత.
అటుగాన నీకింత యరసి చూచినను
సాధింపరానిది జగతిలో లేదు.
నరుఁడు గూర్చిన దాని నరుఁడోపుఁ గూర్ప
నరుఁడగుటయె గాదు నారాయణుండ
సాధింప నేర్తును సర్వంబు నేను
నా కెంతయుదియంచు నమ్మికతోడ
సర్వకార్యంబుల సాధింపఁబూను.
సత్పథంబునఁ బోవు సజ్జను బుద్ధి
యుక్కుఁదునుక పోలెను జేది కావలయు

—:o:—

తురీయకుసుమము.

వినుముముక్షుత్వంబు వివరింతు నింకఁ
బ్రీతి నాఁ జెల్లును బృథ్విలో నిదియు.
సాధనంబుల కెల్లఁ జక్కని పెద్ద
తక్కిన వానికిఁ దలమానికంబు.
ప్రీతి మిక్కిలి మదిఁ బెఱిగిన యేనిఁ
దక్కిన వానిని దావె నేర్పించు
ప్రీతి లేకున్నను బెఱయవి యెల్ల
నిష్ఫలంబులు సుమ్ము నిశ్చయంబుగను.
పుట్టుచావులు వీడి పురహరునందుఁ
గలయంగ మిక్కిలి కాంక్షించుటదియె
మోక్షేచ్ఛ యందురు మోసపోవకుము.
తనకు మాత్రమె కోరఁ దనకా యెఁ గాక
పరులకు దానిచే ఫలమేమి కలుగు.
సారమింతియె గాదు చర్చించి చూడ
నానందరూపమై యచలతఁ గాంచు
సంకల్పముయ్యాడి చక్కఁగాఁ గనుము.
నీయందు నియ్యది నింపార హెచ్చి
తక్కిన వానికిఁ దావీక యుండు
పరిపాకమందిన ఫలమియ్యఁ జాలు.
పరమేశుతో నైక్యభావంబుఁ గాంచఁ
దలఁచుట మోక్షేచ్ఛ తథ్యంబు గాను.
దానిఁ గోరుట లెల్ల దనుఁ జుట్టుకొన్న
విసుగును కష్టంబు వెలిఁ ద్రోయఁ గాదు
పరమేశునందలి భక్తి నిండార
వానికిఁ దోడ్పడి వాని పోలికను

దానునువర్తింపఁదలపోయవలయు.
వినుదయారూపుఁడువిశ్వనాథుండు
వానితోఁజేరంగవాంఛింతువేని
సంపూర్ణదయయునుస్వార్థవర్జనము
నీయందుమిక్కిలినెగడంగవలయు.
ఇరుదెఱంగులవీనినిహలోకమందు
విస్తరిల్లఁగజేసివిడుదలఁగనుము.
ఎవ్వరినైననునేవిధంబునను
నొప్పింపకుండుటనుతికెక్కునొకటి.
సార్వకాలంబులసర్వహితంబు
సమకూర్పఁజూచుచుఁజరియించుటొకటి.
కలనైనహింసకుఁగడుదవ్వుచనుము.
పరనిందక్రూరతబలుమూఢభక్తి
హింసలనిమ్మూఁడుహీనజాతములు.
జగదపకారంబుసాధించుటందుఁ
దక్కినవెవ్వియుఁదమసాటిగావు.
పాపంబులియ్యవిపగవారుదయకు.
పరమేశునందలిభక్తినిండారఁ
గడునీచములవీనిఁగడఁద్రోయవయ్య.
పరనిందయెంతకుఁబాల్పడకుచూడఁ.
దుష్టసంకల్పంబుదోషంబుసుమ్ము
పరనిందదీనిలోఁబ్రభవించుచుండు.
మంచియుఁజెడ్డయుమహిలోనివాని
నన్నింటఁగలదయ్యయరసిచూచినను.
సుగుణంబుఁదలఁచినసుగుణంబుమించు
దుర్గుణమెన్నిసదుర్గుణమగును.
మర్మమియ్యదిదీనిమదిఁగాంచవలయు.

మేలుకీడునునిట్టు మేదినికీవు
కూర్పంగ నేర్తువుకోరితి వేని.
పుణ్యంబెతలంచుచుంబుడమిలోనీవు
సర్వేశుతలంపును సాధింపవచ్చు
పాపంబెతలంచుచుబడఁద్రోయవచ్చు.
పరునిపాపంబులఁబరికించువాఁడు
దుష్కర్మములుమూఁడుతోడనచేయు.
ప్రథమకర్మంబిది పాపబీజంబు
మంచిభావంబుల మన్నింపఁబోవు
చెడ్డతలంపులచిచ్చును రేఁపి
నీచుట్టుప్రక్కలనిండారఁజేసి
పెఱవారిదుఃఖంబుఁబెంచునవయ్య.
ఇంతియెగాదయ్యయెంచినతప్పు
నిజముగాఁబరునందునిలిచినయేని
నీతలంపులుదానినెమ్మిఁబోషించు.
బలమెక్కియదియునుబరునిబాధింపఁ
గ్రిందికిదిగజారికీడొందువాఁడు.
తఱచుగాఁబరునందుతప్పులేకుండు
నీమనంబునఁగానినిజముగాఁదప్పు
పరునందులేకున్నఁబాపమేమందు.
నీదుష్టభావంబునీసహోదరుని
పాపంబులకునీవుఁబరికించిచూడు.
గుణమెల్లవానికిఁగుదరకయున్న
నీతలంచినయంతనిజమగునట్టు
వానిఁగావింతువువసుమతియందు.
ఇంతమాత్రమెగాదెయింకనుగలదు.
చెడ్డతలంపులుచాలరేఁగునీకు

మంచితలంపులుమాటుమాయమగును
నీవృద్ధిదానట్టైనిలుచునుసుమ్ము
సూక్ష్మదేహముచూడసుందరంబగుచు
నింపులుగులుక్కటయెంతయామాని
కడువికారముఁజెందికన్నీరుదెచ్చు.
దివ్యదృష్టికినిట్టుదెలియునుసుమ్ము.
తనకునునెదిరికిఁదప్పునికీడు
తానింతచేసియుఁదనివోవఁడయ్యా.
తక్కినవారికిఁదనదోషమకట
పంచిపెట్టఁగజూచుఁబాడుదూషకుఁడు.
వినువారునమ్ముచువిస్మయంబంద
బలుసంభ్రమంబునఁబరులకువాఁడు
చెన్నటికతయింతచెవిలోననూదు.
ఇంతంతగాదయ్యయీవెనక్కపాటు
వీఁడువాఁడునెగాకవేనవేలుగను
గుసగుసవోవుచుగుంపులుగూడి
శాపోదకంబులుచల్లుమరయ్యా.
అయ్యలక్కలుగూడియాదరింపగను
దిక్కుమాలినకతదిగువాటులేక
తీఁగలుసాగుచుదెసలకుఁబాఱు.
పరనిందఁబుట్టినఫలమెంతొచూడు.
దానికివెలిగాగధరణివేఱొకటి
నీచంబుపాపంబునెమకినలేదు.
పరులనిందింపకుపాపమందకుము.
పరునితప్పెవఁడైనభాషించెనేని
విననొల్లనేననిపీడొక్కనుమయ్యా.
నీకతపరికింపనిజముగాదేమొ

నిజమైన నేమయ్యె నెనరుతో నీవు
భాషింపకుండుటబలు వాసియంచుఁ
దిన్నగా వానికిఁ దెల్పుట మేలు.
క్రూరతఁ జూపుట కొయ్యతనంబు.
బుద్ధిపూర్వకమున బుద్ధిపూర్వకము
నన రెండువిధములనది చెల్లుచుండు.
పరికించి నీచపుఁ బ్రాణికి నైనఁ
గడకతో నొప్పింత కావించుటది యె
బుద్ధిపూర్వకహింస పూని చేయకుము.
పాపంబులందిది పరమ నీచంబు.
రాక్షసకృత్యంబు రట్టడియగును
మానుషకృత్యంబు మది నెంచఁ గాదు.
ఏ పాపి యొడిగట్టు నింతకునంచుఁ
దలఁపఁ గాఁ బోకుము ధరణిలోఁ గలరు.
పూర్వము కొందఱు పుణ్యాత్ములకట
పరులను బలుమారు పడఁగొట్టినారు.
ప్రతిదినంబును నిష్ఠుప్రాణులన్నింటి
హింసించుచున్నారు హీనమానవులు.
మతమంచుఁ బరులను మర్దించువారు
వైద్యులమని ప్రాణివధఁ జేయువారు
కూడంచు గొంతులఁ గోసెడివారు
చదువంచు బాలురఁ జదిపెడివారు
పరికింప నెందఱు పాపులు లేరు.
పుణ్యపూరుషులార పోనిందు దీనిఁ
జెన్నటి కార్యంబు చేయ నేలన్న
నాచారమిదియంచు నదలింతురయ్యా
పలువురు చేసినఁ బాపమంతటనె

పుణ్యంబు కాఁబోదు పూజ్యంబు గాదు.
ఆచారమనిక ర్మమడలఁగాఁబోదు
పాపంబు తప్పదు పట్టి బాధించు.
హింసకు మించిన హీనక ర్మంబు
వెతకి చూచిన లేదు విశ్వంబునందు.
భారత దేశంబు పరమ పావనము
సన్మునిప్రవరుల సంచారభూమి
పున్నెంబులన్నింటి పుట్టినయిల్లు
ధ ర్మంబు బోధించి దరిచూపుతల్లి
సర్వభూతదయకు జన్మ దేశంబు
పరులహింసించుట పాపంబఁటంచు
నెఱుఁగని మహాత్ములిచ్చట లేరు.
అటులయ్యునిచ్చట నరసి చూచినను
సర్వవిధంబుల సాగెను హింస.
పాపమియ్యదిదీనిఁ బడఁదన్నవలయు.
వేటాఁడి జీవుల వెతకి వధించు
పాపాత్ముఁడును హింసపరగించు వాఁడు
నరకంబునకుఁ జేరు నష్టాత్ములయ్య.
తమకు వేట వినోద తాండవమంట
జంతువులకు ప్రాణ చలనంబు గాదె.
పశుపతి కూనల బాధించు వాఁడు
తప్పక నరకంబుఁ దాఁ జెందుటరుదె.
గురు వాక్యమరసిన గుణశాలివీవు
నీ వేల చేసెదు నీచ పాపముల.
పరమేశునకు నీవు పరమ భక్తుఁడవు
సమయమబ్బిన నీవు చక్కఁగాఁ దెలిపి
కడు దోషముల పీనిఖండింపవయ్య.

పాపకృత్యమె గాదు పరికించి చూడ
మనుజుల హింసింప మాటలు గలవు.
పరుషభాషణములఁ బరుల నొప్పించు
కఠినాత్ముఁ డాతఁడు కడుఁ బాపిష్ఠు.
మర్మముల్ నాటంగ మాటాడఁ బోకు
తెలిసి నొప్పించెడి తెగులట్టులుండ
నేమము పాటున నిట్టట్టు పలుక
నొక్కొక్కతఱిఁ గష్ట మొరులకుఁ గలుగు.
మాటలచే నీవు మఱియపునైన
హింసఁ గావింపకు మెప్పుడుఁ గాని.
 పరికింపకుండినఁ బరహింస పుట్టు.
పేరాశ లోభంబు పెనుపిశాచములు
పట్టి మైనఱచిన పలుగాకి నరుఁడు
పరుల కష్టంబింత పరికింపఁ బోఁడు.
పిచ్చబత్తెములిచ్చి పేదల నొంచు.
చాలిచాలని తిండిఁ జదికిలఁబడిన
యాలుబిడ్డలకైన నన్నంబు నిడఁడు.
కామంబుచేఁ గన్నుగానని వాఁడు
తనసుఖంబె చూచుఁ దన కామమునకు
ధర్మంబు దేహంబు దత్తంబు చేసి
నరకంబు దెసఁ బోవు నారులఁ గనఁడు.
తన దేహకష్టంబుఁ దప్పింప నోపఁడు
కాలంబులోపలఁ గడుఁ బ్రీతితోడ
జీతంబు లియ్యఁడు జీతగాండ్రకును
వారి సంకటముల వాఁ డెన్నఁ బోఁడు.
ఇన్ని కష్టంబులు నింత పాపంబుఁ
దన కార్యఫలమింత తా విచారించి

కావించెనేనవికలుగవుకాదె.
మఱచినఁదానినిమఱచుగాకేమి?
మఱపులుసహజంబుమనుజులకంచు
మఱవదుకర్తంబుమన్నింపఁబోదు.
సత్పథంబుననీవుచనఁగోరుదేని
నీకార్యఫలమెల్లనెమ్మదిఁగనుము.
కనకున్నఁబరులనుగడునేమఱిల్లి
హింసించిపోదువుహీనంపుగతికి.

మూఢభక్తితలఁపమునిముచ్చుసుమ్ము.
కష్టంబుఁగావింపఁగడుపెద్దదాని
క్రూరచర్యలుగాంచగుండెలుపగులు.
దీనిసేవించుచుఁదిరుగుమూర్ఖుండు
జ్ఞానులదూషించిచాలుపొందనును.
నాపోలిక–మీరునునడచుటమేలు
రండంచువారినిరాయిడిపెట్టు.
దానిఫలముఁజెప్పఁదరముగాదయ్య.
పరదేవతకుఁబ్రీతిపశువధయంచు
తలఁపసాధ్యముగానితలలఁద్రెంచుదురు.
మాంసంబుతినకున్నమనలేఁడునరుఁడు
తానంచుజీవులతలలఁద్రెంచుదురు.
కడుఁబాపమియ్యదికడఁద్రోయవలయు.
హిందుదేశమునందుహీనజాతులను
మటమటలాడుచుమన్నింపరయ్య.
సోదరభావంబుచొప్పడమీరు
సర్వజీవులఁబ్రీతిసంరక్షచేసి
వర్తించుటదిమాన్యవర్తనంబనుచుఁ
గడుపుచల్లఁగదయఁగన్నమాయమ్మ

మనపుణ్యదేశంబుమనకుబోధించు.
బోధింపనేమాయెఁబుయిలోటలేక
మనదేశమందలిమతిమంతులెల్ల
నీచులువారనినిరసింతురయ్య.
మూఢభక్తియెదీనిమూలంబుసుమ్ము
దానికిఁబారంబుఁదలఁపఁగాలేదు.
పరమదయానిధిపరమేశ్వరుండు
వానిపేరునుజెప్పివసుధలోజనులు
రాకాసిదీనికిరాణువయగుచు
ప్రాణులహింసింపఁబడగెత్తినారు.
జతనంబుతోనీవుచయ్యనదీని
మొదలంటఁగోయుటముఖ్యంబుసుమ్ము
పాపంబులిమ్మాఁటిఁబాఱఁగాఁగొట్టు.
పరికింపదయకివిపరమశత్రువులు
సన్మార్గముననిన్నుసాగిపోనీవు.
హింసమానుటెగాదుహితమునునీవు
సార్వకాలంబునుసమకూర్పవలయు.
జన్మసాఫల్యంబుజనులకుహితముఁ
గావించుటయెయంచుఁగడకనేవేళ
సమయంబుఁగోరుచుఁజరియింపవయ్య.
జనులకెకాదయ్యజంతువులకును
స్థావరంబులకునుదయతోడనీవు
మేలుగూర్చుచుభువిమెలఁగంగవలయు.
ప్రతిదినంబునునీవుపరులకుహితము
గోరంతపనులందుఁగోరికావింప
సద్వర్తనమునీకుసహజమయ్యెడిని.
దీనిఫలంబింతస్థిరమగుసుమ్ము

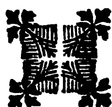
గొప్పకార్యంబది చూచుటయరిది
చూచినయప్పుడింతకొంకకదాని
సాధింపనేర్తువు దక్షగానీవు.
విశ్వనాథుని జేరవేఁడుటలెల్ల
నీసుఖంబెంతయునిండఁగాదయ్య
నీవుకారణముగనిఖిలేశుప్రీతి
భూతంబులన్నింటిఁబోషింపసుమ్ము

సత్పథంబునయందుఁజరియించువాఁడు
పరహితంబును జేయ బ్రతుకుచున్నాఁడు.
తనమేలుగోరఁడుతడబాటునైన.
పరులకుహితమునుబరగింపఁగోరి
తన్నుఁదానుమఱచితాత్మతోఁదిరుగు.
సర్వేశునకుఁదానుసాధనంబగుచు
వానిసంకల్పంబువమ్ముగాకుండ
వసుధలోఁజక్కఁగావర్ధిల్లఁజేయు.
తనమనంబుననిండితనుపారుచుండు
పుణ్యదయారసంబు దెసలునిండ
జీవులమీదఁదాఁజిమ్ముచునుండు

సర్వహితమునేర్పు సద్జ్ఞానమదియుఁ
జక్కఁదానినడపు సంకల్పమదియు
దీనిఁబ్రేరేపించు దివ్యదయయును
నీగుణంబులుగాఁగ నెమ్మదిఁగోరు.
సచ్చిదానందంబు సర్వేశురూపు
వానికింకరుఁడవై వర్తింపఁగోరు
నీవు నీగుణములనిర్మలశ్రద్ధ
జగతిలోనే వేళ సాధింపవలయు.
గురుఁడు సెప్పినత్రోవఁగోరివర్తింపు.

గురుఁడుపదేశించెగు ప్రయోగంబు
చక్రగాదీనినిజర్పించినీవు
సుఖవకనుష్ఠించిమఱుపుట్టులేక
కైవల్యరాజ్యంబుఁగాంచుటశుభము.
కౌశికగోత్రుండుకవిజనప్రియుఁడు
సీతాపతిరచించిశివునకర్పించె
నాచంద్రతారార్కమైయొప్పుఁగాత.

సంపూర్ణము.

10401